

Pivnița unor case brâncovenesti din mahalaua “unde se Frânge hierul”, din București

Aristide Ștefănescu

Puțină lume din cei ce forfotesc zilnic în centrul vechi al orașului din preajma Kilometrului “0” al țării bănuiesc vechimea excepțională și frumusețea unor vestigii aflate într-unul din subsolurile imobilelor din zonă.

Șerpuind pe lângă zidurile Spitalului Colțea, strada Colței își desprinde o parte din fluxul circulației, care se îndreaptă spre Calea Moșilor sub denumirea de strada General Florescu.

La numărul 21, aflându-se în spatele altarului Bisericii Răzvan, se află un perimetru zidit, constituit din mai multe corpuri. Așa cum arată fațada – compartimentată, cu balcoane în consolă, beneficiind de beton și cu o feronerie specifică, cu gangul boltit al intrării în curte - o apreciere a vechimii vestigiilor subterane este dificilă.

Din întregul ansamblu de clădiri, corpul din spate, din curte, pare să fie printre cele mai târzii construcții intervenite pe acest loc, foarte probabil după începutul secolului XX. Nivelele superioare sunt afectate pentru locuințele târgoveților.

În schimb, corpul care flanchează latura de sud a curții trădează o vechime apreciabilă. Pivnița are aspectul a două calote semisferice, de tip brâncovenesc. Cărămida este îngustă (0,38-0,40 cm), iar rostul este umplut cu mortar aplicat din belșug, de culoare deschisă. Este posibil ca alte două calote să fie timpanate.

Cu siguranță, fragmentul de pivniță semnalat aparține unui ansamblu, mai mare, parțial dezafectat de construcția amplă de alături, adăpostind o centrală electrică¹.

Așa cum se prezintă, vestigiile vin să întărească datarea făcută de noi la Biserica Răzvan, indicând creșterea interesului pentru această zonă a orașului, din mahalaua “unde se Frânge hierul”, la începutul secolului al XVIII-lea, odată cu edificarea de către Văcărești a bisericii din apropiere.

Planul Borroczyn², de la mijlocul veacului al XIX-lea, reține lapidar, în această zonă un singur nume “GICA”. Cum notările sunt făcute cu litere chirilice, putem bănuși că ne aflăm în fața unei

¹ Observațiile au fost efectuate de noi, în cursul unor campanii de cercetare a vestigiilor din clădirile centrului vechi al orașului, desfășurată în anul 1976, împreună cu studentul arhitect Dan Ionescu.

² Aflat în arhiva Muzeului Municipiului București.

proprietăți a puternicei familii Ghica, de la începutul secolului al XVIII-lea.

Atât starea de conservare a vestigiilor semnalate, cât mai ales soarta lor viitoare³, precum și cuprinderea lor într-o planșă a vestigiilor din centrul vechi al orașului ar impune o cercetare mai amănunțită, în cadrul căreia s-ar putea stabili cu mai multă exactitate vechimea și eventualul înstărit proprietar.

³ Din informațiile culese de la cei mai bătrâni locatari, am reținut faptul că la construcția clădirilor, de la stradă și din curte, de prin 1927-1928, au fost văzute urme ale unor fundații anterioare.